

Programma

*Véronique van den Engh -
groot orgel*

Ton van Eck - koororgel

Dialogue pour deux orgues Maurice Pirenne 1928-2008

Véronique van den Engh

Hymne Albert de Klerk 1917-1998

Partita super Veni sancte
spiritus Véronique van den Engh Geb. 1962

Metanoia Maurice Pirenne

Premier Choral Hendrik Andriessen 1892-1981

Ton van Eck &

Véronique van den Engh

Fuge für die Orgel Franz Schubert 1797-1828
vierhändig, D. 952

Ton van Eck

Quattro Studi per Organo Hendrik Andriessen

- Per i pedali
- Allegro con spirito
- Adagio (trio)
- Finale

Preludium over Veni Sancte Maurice Pirenne
Spiritus

Capriccio Albert de Klerk

Ton van Eck - groot orgel

*Véronique van den Engh -
koororgel*

Grand Chœur dialogué Eugène Gigout 1844-1925

Toelichting

De priester-musicus **Maurice Pirenne** behaalde het diploma orgel aan het conservatorium te Tilburg en studeerde daarna vijf jaar aan het Pontificio Istituto di Musica Sacra in Rome waar hij magna cum laude slaagde voor compositie en summa cum laude voor orgel. Daarna doceerde hij gregoriaans, muziektheorie en hoofdvak orgel onder meer aan het Brabants Conservatorium te Tilburg en het Nederlands Instituut voor Kerkmuziek te Utrecht. Tevens was hij van 1965 tot 1991 rector cantus en van 1991 tot begin 2008 organist van de St.-Janskathedraal in 's-Hertogenbosch waar hij overleed op 14 maart 2008. *Dialogue pour deux orgues* schreef Pirenne in het voorjaar van 2005 als hommage aan Hendrik Niehoff (ca. 1495-1560) voor de 40ste concertcyclus van de Orgelkring 'Hendrik Niehoff', die in opdracht van de 'Illustere Lieve Vrouwe Broederschap' een orgel bouwde voor de Sint-Jan. De naam van deze orgelmaker is op ingenieuze wijze verwerkt in de thema's van dit dialogerende werk.

In de *Hymne* van **Albert de Klerk** is aan de stijl nog duidelijk hoorbaar dat deze een leerling was van Andriessen.

Véronique van den Engh schreef de *Partita super Veni Sancte Spiritus* in opdracht van het tijdschrift 'Muziek en Liturgie' waarin het in april 2018 verscheen. De hymne Veni Sancte Spiritus bestaat uit 10 verzen. Elk vers wordt twee keer gezongen, dus zijn er vijf groepjes van twee verzen. In deze partita bevat de eerste van zo'n groepje van twee steeds de Gregoriaanse melodie, maar wel steeds in een andere vorm: eerst unisono, begeleid, in kwarten begeleid, in canon. Ieder 2e vers is een variatie op de melodie van dat vers.

Voor de bundel 'Brabants Orgelalbum' zijn in het Bachjaar 1985 verschillende Brabantse componisten gevraagd hun fantasie te laten gaan over de naam: Bach. Deze muzikale naam b-a-c-h (klinkt bes-a-c-b) is op allerlei manieren en bij iedere componist op eigen wijze te horen. Ook **Maurice Pirenne** droeg bij aan de bundel met deze *Metanoia*. Het

wemelt van de b-a-c-h motieven. Geen 'allegaagse' muziek, die een ontdekkingstocht waard is.

Bij het *Premier Choral* van **Hendrik Andriessen** wordt de koraalmelodie direct aan het begin zeer bescheiden voorgesteld. Hoewel deze melodie maar vijf keer in zijn geheel te horen is (het lijkt vaker, omdat ook fragmenten van de melodie regelmatig terugkomen), werkt Andriessen van de bescheiden eerste keer in het begin naar een majesteitelijk slot met de koraalmelodie in dubbelpedaal.

Franz Schubert en zijn vriend en collega Franz Lachner waren op 3 juni 1828, te gast bij Johann Schickh, uitgever van een modetijdschrift, die hen uitnodigde om de volgende dag een bezoek te brengen aan het nieuwe orgel van het klooster Heiligenkreuz. Op voorstel van hun gastheer schreven zij ieder een fuga voor vier handen. Bij Lachner was dat een goed stuk vakwerk, maar bij Schubert een klein meesterwerk. De volgende ochtend togen ze om 6 uur naar Heiligenkreuz waar Schubert en Lachner hun beider fuga's gezamenlijk uitvoerden.

Aan het eind van zijn carrière schreef **Hendrik Andriessen** met de Quattro Studi nog een keer een groter werk voor orgel. De eerste etude, opgedragen aan Albert de Klerk, is een pedaalsolo waarvan de hoekdelen gepassioneerd klinken en het tweestemmige middendeel als contrast zeer ingetogen is. De tweede etude, opgedragen aan Jan Mul, is een korte, maar virtuoze solo voor de rechterhand. De derde etude, opgedragen aan Herman Strategier, is een zeer chromatisch trio waarbij de luisteraar harmonisch steeds op het verkeerde been wordt gezet en de vierde etude, opgedragen aan Kees Stolwijk, is een toccata aangekondigd door een aantal stevige akkoorden. met niet alleen een virtuoze manuaalpartij maar hier en daar ook een technisch veeleisende pedaalpartij.

Maurice Pirenne schreef het *Preludium over Veni Sancte Spiritus* medio juni 1957 als een van de opgaven voor zijn eindexamen compositie bij zijn leermeester Domenico Bartolucci. In dit werk komen diverse motieven van deze Pinkstersequens naar voren, soms ritmisch veranderd waaronder dat van *O Lux beatissima*. Ook duikt in de loop van het stuk de melodie van de Communio van Pinksteren op, *Factus est repente*.

Het *Capriccio* van **Albert de Klerk** komt uit dezelfde verzameling van 10 orgelwerken als de Hymne. Het is eigenlijk een duo zoals in de Franse klassieke orgelmuziek, en ook de registratie, met in de discant een tertregister en in de bas een Kromhoorn, grijpt terug op de klassieke Franse orgelmuziek. Het werk is opgedragen aan Piet Hörmann, destijds de organist van de St.-Janskathedraal in Den Bosch.

Tot slot hoor u het *Grand Choeur dialogué* van de componist en organist van de St.-Augustin in Parijs, **Eugène Gigout**, een fanfareachtig werk waarin het hoofdorgel en het koororgel op feestelijke wijze kunnen dialogeren.

Véronique van den Engh is organist van de Kathedrale Basiliek van Sint-Jan te 's-Hertogenbosch. Informatie over haar biografie en haar werk is te vinden op www.veroniquevandenengh.nl

Ton van Eck is titulair organist van de Kathedrale Basiliek van Sint-Bavo te Haarlem. Uitgebreidere informatie over hem is te vinden op www.willibrordusorgel.nl/organisten of op www.cvon.nl/Ton-van-Eck